

CRACOVIA URBS EUROPAEA



KONFEDERACJA NA RZECZ PRZYSZŁOŚCI KRAKOWA

ul. Oleandry 2, 30-063 Kraków, tel/fax. (12) 427 22 52

Kraków, 18 kwietnia 2013 r.

BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO URZĘDU MIASTA KRAKOWA

ul. Józefa Sarego 4, 31-047 Kraków

Dotyczy: wyłożenia do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Stare Podgórze - Wzgórze Lasoty" .

Konfederacja CUE wnosi następujące uwagi do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "Stare Podgórze - Wzgórze Lasoty" (wszystkie poniższe stwierdzenia i uwagi są naszą opinią w tej sprawie):

Uwagi ogólne:

Uważamy, że obiekty zabytkowe, wpisane do rejestru zabytków i ewidencji zabytków powinny podlegać ochronie konserwatorskiej, polegającej na zachowaniu bryły, wraz z kształtem dachu. Naszym zdaniem nowe inwestycje nie powinny dominować współczesnymi formami zarówno dalszych widoków (z zewnątrz, w tym z Kazimierza i Wawelu), widoków średnich (z Krzemionek oraz z ulic Podgórza) jak i odbioru zabytkowych wnętrz, w których powstają.

W naszej opinii powinny być chronione nie tylko cechy stylowe i estetyczne budynków frontowych, ale i przestrzeń wewnątrz kwartałów zabudowy, będąca również ważną przestrzenią, używaną przez mieszkańców. Uważamy, że inwestycje w tym zakresie powinny:

- zachowywać wolną od zabudowy przestrzeń wewnątrz kwartałów i poszczególnych działek, szczególnie dziedzińcowych,
- zachowywać zabytkowe walory oraz poszczególne obiekty o zabytkowych cechach,
- wzbogacać zielen wewnątrz kwartałów i poszczególnych działek,

- kontynuować czy też nawiązywać do malowniczych zabytkowych cech (np. ganków, werand itp),
- nie pogarszać warunków dostępu światła i powietrza do istniejącej zabudowy, czy przewietrzania najbardziej zanieczyszczonej części Krakowa.

Naszym zdaniem (opartym o literaturę zagadnienia), w części Podgórze objętej planem cechą wyróżniającą (uwaga m. in. w kontekście § 5 ust. 1. projektu planu) jest również zabudowa wolnostojąca i bliźniacza, willowa, nie tworząca zwartych pierzei – pierzeje wyznaczone linią ogrodzeń ogrodów willowych. Nadto cechą historyczną układu Podgórze jest ukształtowanie terenu (stąd nazwa Podgórze) z charakterystycznymi skałami i kamieniołomami oraz zieleni - zarówno dostępna publicznie, jak i ogrodów prywatnych. Utrzymanie znacznych obszarów zieleni publicznej w centrum miasta (np. park Bednarskiego) jest wzorcowym rozwiązaniem, odpowiadającym najlepszym światowym tendencjom z czasu kształtowania miasta Podgórze (np. idee miasta-ogrodu, czy city beautiful). Te czynniki kształtowały miasto w zasadniczym zakresie.

W naszej opinii cechą obszaru (uwaga m. in. w kontekście § 7 projektu planu) jest architektura - najbardziej spośród obszarów pozostałych wykonywanych planów z.p. w obrębie Podgórze zróżnicowana formalnie i stylowo (np. występują tu dachy od wysokich form wieżowych z k. XIX w., po niskie z okresu międzywojennego). Formy architektoniczne powinny uwzględniać w pełni cechy miejsca, w tym sąsiedztwa, a wobec ograniczonej ilości budynków i możliwości ich wzniesienia (bo plan ma charakter ochronny) zostać szczegółowo sprecyzowane w danych miejscach.

W obszarach o zabytkowej strukturze, dobrze zachowanej, zwłaszcza silnie widocznych na krawędzi wierzchołki (a zarazem najczęściej o zachowanych wartościach miejsca widokowego) walory krajobrazowe powinny zostać zabezpieczone (w zakresie ekspozycji czynnej i biernej); uwaga dotyczy m. in. wyznaczonych maksymalnych wysokości zabudowy, podanych dla poszczególnych obszarów - dane te budzą nasze wątpliwości i zastrzeżenia (w przeważającej większości). Podobnie możliwość powiększania gabarytów budynków bezpośrednio sąsiadujących z parkiem Bednarskiego budzi zastrzeżenia - co do zasady nie powinna mieć miejsca, zwłaszcza w stosunku do najwyższych z nich, ze względu na charakter sąsiadującej z nimi alei widokowej i proporcje wnętrza.

Uważamy, że intencje ustalenia § 7 ust. 2 powinny dotyczyć zagadnienia kształtowania pierzei (wnętrza) również wówczas, jeśli na danej działce nie było budynku frontowego (wtedy należałoby nawiązać do pobliskiej bryły budynku w pierwszej linii zabudowy - przy najbliższej położonej ulicy). Jakkolwiek ew. wydzielenie nowej nieruchomości uzależnione jest od określonych uzgodnień, to ustalenia planu stają się miejscowym prawem, a projekt planu (w tym maksymalne wysokości nowej zabudowy) jest uzgadniany z władzami konserwatorskimi - co może mieć swoją wymowę w przyszłości.

Od strony podwórek zabudowy, ulokowanej w starych w kamieniołomach, zasady zabudowy powinny, naszym zdaniem, uwzględniać walory widokowe z Krzemionek i szczególną lokalizację, związaną z głębokim wglądem od strony podwórek z przyległych części wzgórz, ze ścieżek, dróg i alejek tam wiodących. Górna krawędź tych kamieniołomów powinna być starannie zabezpieczona od strony zieleni publicznej przed możliwością upadku, z zachowaniem walorów widokowych i estetycznych.

W odniesieniu do wybranych ustaleń:

ad. § 5.4 problem anten emitujących fale elektromagnetyczne - naszym zdaniem, ze względu na kameralną skalę Podgórze, zróżnicowanie terenu i obecność zabudowy, w tym mieszkalnej czy szkół na zboczach Krzemionek (czyli na wysokości dachów zabudowy poniżej wzgórz), lokalizacja anten tego typu powinna być co najmniej szczególnie starannie badana, jeśli nie wykluczona.

ad. § 7 ust 2. pkt 2. c) problem lokalizacji garaży i parkingów naziemnych i podziemnych, z możliwością budowy garaży i parkingów wielokondygnacyjnych - uważamy, iż należy, ze względu na uciążliwość takich obiektów dla otoczenia, ograniczyć ilość miejsc - wyłącznie dla mieszkańców i użytkowników danej nieruchomości i ich potrzeb własnych. Wykluczone powinny być większe parkingi, generujące hałas, spaliny i dodatkowy ruch samochodów, obciążający wąskie ulice Podgórze, będącego częścią Krakowa o największym zanieczyszczeniu powietrza i ogromnym hałasie, wynikającym z tranzytu komunikacyjnego.

ad. § 10 - infrastruktura na ulicach, placach i podwórzach powinna, w naszej opinii, powstawać wyłącznie w sposób niekolidujący z kompozycjami drzew i krzewów (zachowanymi, jak i nieistniejącymi obecnie), w sposób umożliwiający ich łatwe odtwarzanie, a także w sposób umożliwiający wprowadzanie drzew i krzewów we wnętrza, gdzie ich uprzednio nie było (i obecnie nie ma).

§19 – MW.3 - linia zabudowy na wschodnim krańcu zabudowy, w miejscu otwarcia na skały i zieleń Krzemionek – obecne cofnięcie linii zabudowy oraz odmienny charakter bryły ostatniego budynku ma uzasadnienie historyczne (relikt dawnego przebiegu obecnej ul. Rękawka i lokalizacji kamieniołomów). Obiekty o zróżnicowanej wysokości są cechą charakterystyczną wnętrza ulicznego Rękawki, a ekspozycja skał Krzemionek przypomina o średniowiecznym zapewne rodowodzie ulicy i jej funkcji - obsługi ówczesnych kamieniołomów. Naszym zdaniem ekspozycja ta (tj. skały i zieleń jako składnik wnętrza ulicy) winna być chroniona jako priorytet i nie uszczuplana.

§ 22 – MW.6 - Zabudowa usytuowana na pierwszym planie panoramy z kopca Krakusa na Kraków (to najlepsza i najdawniej utrwalona - już w XVI w. panorama miasta): kształtowanie tego zespołu zabudowy wymaga, w naszym przekonaniu, szczególnie wnikliwego i starannego rozważenia w kontekście wpływu na widoki i panoramy Krakowa, zwłaszcza z płaszczyzny widokowej wokół kopca Krakusa, wałów i serpentyny fortu Krakus (zaś dla możliwego wkomponowania w panoramę przewidzenia odpowiednich wskazań - np. zieleń, kolorystyka ew inne działania).

§ 23 MW/U.1 - Jeśli na miejscu parterowego budynku od strony zachodniej zostanie wprowadzona zabudowa, to elewacja zachodnia będzie zwrócona do przestrzeni publicznej (mamy nadzieję, że nie przeznaczony do dalszej zabudowy), zatem uważamy, że powinna od tej strony posiadać odpowiednio ukształtowaną elewację (w tym - najlepiej - z oknami).

§25 – Uo.2 – Zabudowa, naszym zdaniem, powinna pozostać w obecnym gabarycie, z określeniem potrzeby jej wkomponowania w panoramę z kopca Krakusa i przylegających

terenów, a także w widoki otoczenia szkoły, zwłaszcza z Błonia św. Benedykta i obiektów Twierdzy Kraków (zieleń, kolorystyka ew. inne działania).

Zdecydowanie uważamy, że obszar Uo.2 nie może wkraczać na dobrze zachowane umocnienia ziemne (wały) Twierdzy Kraków, które, niezależnie od ich wartości historycznej, są tradycyjnym terenem spacerowym. Jesteśmy przekonani, że podwórze szkolne należy pozostawić w obecnych granicach ogrodzenia na odcinku u podnóża wału, zaś cały wał winien znaleźć się w obszarze Zpf.1.

§26 Uo.3 - Sala gimnastyczna powinna, w naszej opinii, znaleźć się za szkołą, w żadnym wypadku nie w miejscu ekspozycji ścian kamieniołomu i kościoła św. Benedykta z przyległych wewnątrz ulicznych. Rozbudowę infrastruktury wspinaczkowej uważamy za niedopuszczalną ze względu na wybitne znaczenie miejsca dla historii Krakowa. W Podgórzu niewątpliwie istnieje kilka kamieniołomów oddalonych od miejsc o takim znaczeniu, w tym nadające się do sportu i uprawiania wspinaczki.

Kamieniołom św. Benedykta jest kamieniołomem średniowiecznym. Na skale stoi średniowieczny kościół (przypuszczenia o reliktach z już X-XI w.), z cmentarzem przykościelnym (funkcjonującym zapewne od średniowiecza do XVIII w., o nierozpoznanym do końca obszarze). Z kościołem i wzgórzem św. Benedykta związana jest znana legenda o księżniczce z Góry Lasoty. Obok kościoła znajduje się fort z XIX w. o unikatowej, wybitnej wartości. Bok podwórza szkoły wydziela zachowany mur getta, świadectwo tragedii Zagłady jednej czwartej części mieszkańców Krakowa, zaś nieco dalej - Stary Cmentarz Podgórski (k. XVIII w., najstarszy komunalny w Krakowie). Kilkadziesiąt metrów od kamieniołomu odbyła się egzekucja w czasie II wojny światowej. Wszystkie te obiekty i miejsca pamięci wymagają naszym zdaniem ciszy, skupienia i spokoju – tak w zakresie funkcji, jak i formy obiektów.

§ 32 ZP.3 – Uważamy, iż należy przywrócić walory sprzed zaledwie 20-30 lat - odsłonić kościół św. Benedykta i widok na miasto, a nie budować platform widokowych (dotyczy to również ZP.2 w sąsiedztwie kościoła). Łąka przed kościołem to ostatni fragment historycznego błonia Krakowa u stóp kopca i kościoła (święto Rękawki, spisy szlachty wojewódzkiej) i należy, naszym zdaniem, je bezwzględnie chronić przed nowymi obiektami i uszczuplaniem. Niezbędna jest też ochrona cmentarza przykościelnego.

Wprowadzanie ulicy KDD.4 na odcinku błonia uszczupli obszar błonia; naszym zdaniem parking pozostaje w zupełnej rozbieżności z rekreacją i jest niedopuszczalny (por. uwaga dla § 40 – 41). Uważamy, że miejsce to powinno być dostępne tak, jak każde inne położone wewnątrz zieleni niewielkiego parku: krótkim spacerem z licznych przyległych ulic. Dla osób wymagających dojazdu ze względu na ograniczenia możliwości poruszania się - należy zabezpieczyć miejsca na końcu obecnej ulicy Stawarza.

§ 33 ZP.4 – Plan, ustalając określone funkcję, w naszej opinii nie stanowi jednak wyraźnie, że teren winien zostać zabezpieczony i zachowany przede wszystkim dla potrzeb pobliskiej szkoły.

§ 34 ZP.5 – Przedpole muru getta – wymaga ciszy i spokoju – rozbudowa infrastruktury wspinaczkowej jest, naszym zdaniem, niedopuszczalna ze względu na sąsiedztwo cmentarza, kościoła, muru getta i miejsca egzekucji - uwaga jak dla Uo.3

§ 37 W przyjętej koncepcji konserwatorskiej Parku Bednarskiego na terenie ZP.8 zaprojektowany jest parterowy budynek zaplecza parku – uważamy, że należy tę możliwość uwzględnić w planie.

§ 38 – Zpf.1 – parkingi uważamy za niedopuszczalne na całym terenie. Rozbudowa infrastruktury wspinaczkowej jest, w naszej opinii, niedopuszczalna ze względu na sąsiedztwo cmentarzy, kościoła, muru getta i miejsca egzekucji (uwagi jak dla Uo.3); maszty flagowe wydają się tu zbędne (dominantą powinien zdecydowanie pozostać kościół św. Benedykta i fort – w tej kolejności), zastrzeżenia budzi też możliwość nieograniczonej lokalizacji np. altan.

Obszar Zpf.1 naszym zdaniem należy skorygować w sąsiedztwie ul. Dembowskiego do rzeczywistej istniejącej granicy pomiędzy zejściem z kładki, ulicą i terenem zielonym - a uszczuplanie terenu zielonego uważamy za całkowicie niedopuszczalne. Parking w tym rejonie jest więc, w naszej ocenie, zupełnie wykluczony. Nie powinien zostać ulokowany ani na części terenu faktycznie zielonego, jaki znalazł się w obszarze KDD.5 czy KDG.1 (pas przylegający do krańca Al. Dembowskiego), ani na przyległym terenie Zpf.1. Zwracamy uwagę, iż przy ul. Dembowskiego (pomiędzy wałami fortecznymi a ulicą), znajdował się cmentarz (odrębny, przylegający do Starego Cmentarza Podgórskiego), z wejściem i alejką (której pozostałości wyznaczają dwie najstarsze robinie akacjowe w rejonie przyczółka kładki nad ul. Powstańców Śląskich).

Zdecydowanie prosimy przyjąć informację, iż (według naszej wiedzy i oceny, jak również znanych nam opracowań i analiz) należy założyć, że Krzemionki Podgórskie, w zasadzie niemal w całości, są terenem cmentarzy - od średniowiecza do czasów najnowszych. Są też jednym z rejonów o najstarszej historii osadnictwa w Krakowie i należą do najcenniejszych miejsc miasta, niestety - są również jednym z obszarów relatywnie najslabiej rozpoznanych (wobec potrzeb), co nazbyt często prowadzi do zniszczeń tutejszych walorów - zwłaszcza w obrębie Góry Lasoty. Krzemionki tym bardziej wymagają troskliwej ochrony i ostrożności.

Uważamy, że fort św. Benedykta winien być całkowicie chroniony w zakresie historycznej formy, detalu i zabytkowego wyposażenie. Brak takiego zastrzeżenia i dopuszczenie przebudowy budzi nasz głęboki niepokój.

§ 40 – 41 Za całkowicie niedopuszczalne uważamy poszerzanie KDD.4 kosztem łąki pod św. Benedyktem i lokalizowanie tam funkcji komunikacyjnej (por. uwaga dla § 32 - ZP.3 i zwarte tam szersze wyjaśnienie naszego poglądu).

Uważamy za konieczność wprowadzenie nakazu przywrócenia drzew na ulicach, gdzie drzewa występowały jako zieleń uliczna.

Według naszej wiedzy obszar KK.1 nie jest terenem zamkniętym, lecz przekazany został miastu Krakowowi. Teren KK.1 (poniżej torów kolejowych, rejon Pl. Przystanek) to niezbędny dla mieszkańców dojazd do zabudowy mieszkaniowej rejonu tzw. "za Bogiem Ojcem", dojazd i dojście w rejon kopca Krakusa i całej południowej części Krzemionek.

Naszym zdaniem niezbędne są działania wobec istniejących oraz i planowanych inwestycji komunikacyjnych, zmniejszające ich (narastającą wraz ze wzrostem natężenia ruchu) uciążliwość dla mieszkańców, np. zieleń (szpalery drzew - wzdłuż ulicy Powstańców Śląskich) i ekrany akustyczne chroniące przestrzeń mieszkalną oraz rekreacyjną (po obu stronach) przed hałasem od szlaków i urządzeń komunikacyjnych. Problem ten, w naszym przekonaniu, winien zostać rozwiązany również w zakresie wpływu tych inwestycji (i

istniejących obiektów) na krajobraz otoczenia, w tym widoki z kopca Krakusa i z popularnych miejsc widokowych, ciągów spacerowych itp.

Za niezbędne uważamy zabezpieczenie miejsca kładki dla pieszych i zielonego mostu (połączenia ekologicznego dla zwierząt) pomiędzy południową i północną częścią Krzemionek (czyli ponad torami kolei i ul. Powstańców Śląskich) – nawet jeśli ten postulat wydaje się dziś nierealny.

Z poważaniem:

Przewodniczący Rady Konfederacji

dr Zbigniew Beiersdorf

Członek Zarządu

dr arch. Magdalena Swaryczewska. prof. WST

Wiceprezes Zarządu

Andrzej Madej